

Ivan Fregelj.

Zvodník.

(Povest od včeraj in danes.)

(Nadaljevanje.)

XI. »Moliva zanjo!«

TONČKA je šla k gospodu Nacetu. Že tedne jo je grizla težka žalost, ki je ni mogla razodeti nikomur. Dalj se ni mogla ne kriti ne premagovati. Odločila se je, da se bo zaupala gospodu kaplanu. Prišla je k svojemu oboževanemu dušnemu pastirju, ne da bi mu izpovedala kakor božjemu namestniku pri spovedi temveč kakor prijatelju ali starejšemu bratu, da bi izjokala svojo boleost. Pa ji ni bilo dano, da bi povedala žalostno.

»Zaradi Rože,« je začela zmedeno in krčevito tožiti Rožo, da je vetrnjaška, da se je izneverila petju, kako so jo pridobili, da je igrala v Rokovnjačih in kako od tedaj z njo nič več ne govori.

»To zadnje si lahko mislim,« je odgovoril gospod Nace, »drugo pa tudi že vem. Moramo pač prizanašati in potrpeti. No, kaj? Ali še kaj več?«

Tončka ni vedela kaj odgovoriti.

»Boli te, kaj ne,« je pomagal gospod. »Toliko let si bila Roži zaupnica in prijateljica, pa te tako zavrže. Koga bi to ne bolelo.«

»Jezi me,« je rekla živo Tončka.

Gospod Nace jo je gledal mirno in dejal nato:

»Tudi mene skrbi Roža. Že sem si izpraševal vest, ali je nisem morda sam z nepremišljeno besedo odtujil naši lepi družbi. Nič si ne vem očitati.«

»Pa si tudi nič ne očitajte, gospod!« je vzkliknila deklica. »Vi ne, pač pa se jaz čutim krivo. Bila sem stroga z njo, nisem znala ravnati. Zdaj pa imam. In še na vesti mi bo ležala, če se ji kaj zgodi, če se pokvari, ta otrok scartani, to zijalo neumno, ki se samo v zrcalu gleda, ta cvet —«

Duhovnik se je resno nasmehnil in dejal:

»Glej, poznaš se, popravila se še nisi. Grešiš, dekle. Ti ne sovržiš le greha, tudi grešnika si privoščiš. Obsojaš, psuješ. Ne misliš, da nisi ni sama brez slabosti.«

»O nisem ne,« je skoraj zaihtela vročekrvna deklica. »Saj vem, saj vidim. saj prav zato, gospod Ignac,« je jecljaje medla, »prav zato sem prišla, da bi me potolažili. Sama sem grda. Res je. Roži sem zavidala. Grda zavist mi je škodoželjno narekovala trde, karajoče besede proti Roži, kar nič nesebično nisem iskala njene sreče, togotna sem bila in sem še, sem še...«

Obilne solze so ji vzele besedo. Duhovnik ji je, poklekivši predenj, položil roko na glavo in dejal pomirjevalno:

»Vstani! Pred Bogom se kleči. Če te vest peče, pridi, ko sem v spovednici. Tvoja skrb za Rožo pa, naj je bila taka ali taka, slaba ni bila.«

Dekle se je dvignilo rahlo potolažena. Tedaj pa je duhovnik dejal slovesno, kakor brez zveze s prejšnjim:

»Lej, kako sem Bogu hvaležen za tisto misel tedaj, da sem svoje pevske vaje prestavil. Prav glede Rože.«

»Gospod Ignac!« je vzkliknila deklica in iskala besed, da bi izrazila svoje veliko spoštovanje do njega. Pa ju je tedaj zmotil cerkovnik, da se mudi obhajati. Gospod Nace je vzel obhajilno posodje in dejal kratko:

»Pojdi v miru, Tončka. Za Rožo pa moliva! Tako ji ostaneva še najbolj prijatelj.«

»Molila bom!« je obljubila Tončka. In kakor breme ji je spadlo s srca...

* * *

Dnevi so minevali hitro. V deželo je šla jesen s trgatvijo in mladim vinom. Prireditelji »Rokovnjačev« so ljudje vse bolj pozabljali. Društvo »Vipava« je zopet legalo k počitku. Le učitelj Lojze, ki ga je bila igra zblížala z Almo, je še mislil na svoj uspeh. Še vedno je na samem bral poročilo o uspeli prireditvi. Sam je bil spisal v tedenski list poročilo in se ob njem naslajal svoje igralske slave in obenem svojega pisateljskega daru. Štefan se ni menil ne za nje ne za pevce. Kar je iskal, je bil našel. Večer za večerom so ga srečavale samote proti Rihemberku, kjer se je sestajal z Rožo v brajadah za Taborom in se potem ponoči vračal domov tiho žvižgaje Poloničino pesem ali pa burno rokovnjaško:

»Bog dal nam svet v zabavo je,
življenje naše pravo je...«

Ko pa je začelo vreti vino, je začel jemati slovo. Moral je na Dunaj. Dogovoril se je bil z Rožo, da ga odhajajočega pospremi v Gorico. Ustregla mu je, tako, da so domači mislili, da je šla le na Volčjo drago v obiske k stari sošolki. Ves dan je prebila v Gorici skupaj s Štefanom. Jemala sta slovo, prisegala si zvestobo in se tolažila v samotni krčmi. Štefan je obilno pil, tako, da bi bil skoraj pozabil, kdaj mu bo oditi. Zadnji trenutek je prispel z Rožo na postajo. Kar odtrgati se je moral od nje in skočiti v vlak. Dekle je blede strmelo za njim, ko ga je vlak odnesel proti Trstu in potem naprej na Dunaj. Žalostna je rato sedla v novi vipavski vlak. Vlak je potegnil. Njej ni bilo dobro. Obhajati so jo začele čudne slabosti, ki jih ni bila vajena. Mislila je, da je to od vina. Mimo Volčjedrage se je še vozila. V Prvačni pa je izstopila, ker je čutila, da voznje ne prenese več. S hojo se je hotela razmahniti. Res se je nekoliko razgibala. Tako je prišla samotna do mostu čez Vipavo. Tam jo je boleost stisnila očitneje. Vse se je nekam vzdignilo v njej. Stala je na mostu in se krčevito oprijela ograje. Strašno spoznanje se je prebudilo v njej.

»Jezus, Jezus,« je trpela, »vse drugo, le tega ne. Le sramote ne! Rajši prej v to vodo!«

Lena, zavratno zelena je tekla pod njo Vipava.

Dekle se je pognalo naprej. Do smrti trudna je prišla domov, da so se je kar ustrašili. Legla je. Zapala je v čudno težek sen. Ko se je zbudila, se je počutila nekako omočeno, a zdravo. Upala je znova:

»Saj ni bilo nič, saj bo Bog dal, da ne bo nič...«

Molitev ji je silila na ustnice:

»Ljubi Bog, sladka božja Mati! Dajta, da bi zdrava ostala, dajta, da ne bi bilo nič!«

Tiste žalosti so Valičevo Rožo hudo spremenile. Pa ni vedel nihče za to. Zнала se je tajiti. Tončke se je vprav bala. In Tončka je zaradi tega še huje trpela. A dekle je preneslo in molila je, hrabro molila za Rožo, kakor je bila obljubila gospodu Nacetu...

Štefan je pisal Roži z Dunaja. Odpisala mu je. Znova se je oglasil. Potem pa je utihnil. Niti na Rožino pismo ni več odgovoril...

Roža je tiste dni segla zopet po knjigi, ki je med drugim bajala o lepi Sulamiti. Te pesmi ni brala. Brala je pa vse one druge. Novo spoznanje je dahnilo vanjo. Zagnusilo se ji je. Smrad dunajskih nočnih beznic jo je prevzel. Zastokala je v besu in kesu in vrgla Erotiko v ogenj... Rešila je vsaj dušo...

Smrekar:

Svetišče.

Snežec beli, snežec beli
naše travnike pokriva;
pod odejo svetlobelo
mirno sanja vrt in njiva.

Vse miruje v našem selu,
vse se h gorki peči stiska;
pač prijetno v topli sobi,
kadar zunaj mraz pritiska!

Veter z naših gor sopiha
in skoz špranje v sobo silí;
tuli, piska, prosi, joka,
a nihče se ga ne vsmili.

Topla soba — a toplejše
dedovo je modrovanje,
ki otroke toplo boža,
v srcih vzbuja žive sanje.

Teta šiva. Mama plete
tople zimske nogovice;
tiho srečo materinsko
izzareva njeno lice.

Oče se nad sinom sklanja
in mu vbija abecedo.
Sestri zorni pogled plava
tja v daljavo nedogledo.

Mikajo morda jo mesta,
velemesta, Rim, Firenze?
Ali morda v tihem strahu
upa na poročne vence?

Mnogo mi pripoveduje
tiha družba krog ognjišča.
V srcu klije mi ljubezen
do družinskega svetišča.

POMENKI.

Advent.

Vi oblaki Ga rosite,
ali zemlja naj Ga da!

MRAZ je nastopil. Sneg in slana sta pobelila gore in holme. Potoke je vklenil v mrzle spone debeli led. Na jasnem nebu trepetajo zvezde v hladnem jutru, dokler ne nastopi žarna jutranjica, ki vabi sonce izza gora, da ogreje zmrzlo zemljo in raztaja led in sneg.

Adventni pevec — prerok Izaija.

V teh hladnih decemberskih dneh obhajamo v Cerkvi sveti adventni čas. Nobena liturgična doba nima toliko pcezije in privlačnosti, kot dnevi v adventu, ki nas pripravljajo na prvi glavni praznik cerkvenega leta — na Božič.

Advent pomeni po naše prihod. Spominja nas dvojnega prihoda Kristusovega: njegovega prvega ob rojstvu in drugega ob poslednji sodbi. Zato začenja Cerkev prvo adventno nedeljo z evangelijem o poslednji sodbi. Na koncu cerkvenega leta in ob njega začetku nas opominja, da je naše življenje advent, doba pripravljanja na tisti dan, ko bo prišel Sodnik soditi žive in mrtve. Zato veje skozi ves adventni čas duh pokore. Nekdaj so se začeli postiti kot pripravo na Božič že od sv. Martina naprej. Trikrat na teden so uživali le kruh in

vodo. Pred tem postom so si zato na praznik sv. Martina privoščili kaj boljšega in pekli takozvano gos sv. Martina. Dasi je sedaj v adventu dovoljeno jesti mesne jedi, je vendar prepletana vsa ta doba z duhom pokore. Cerkev prepoveduje v tem času vse šumne veselice, posebej še

hrupne ženitve in svatovščine. Orgle večinoma molče, »Slava« se pri sv. maši izpušča, mašnik stopa pri nedeljski službi pred oltar v spokorni vijoličasti obleki. Iz evangelijev doni glas vpijočega v puščavi. Pred našimi očmi vstaja resna podoba spokornega sinu Caharijevega — Janeza Krstnika, ki s postom in besedo kliče ljudstvo k pokori.

Gglas vpijočega v puščavi:
 Pripravite pot Gospodovo,
 izravnajte njegove steze;
 vsaka dolina naj se izpolni,
 in vsak hrib in grič naj se zniža;
 kar je krivega, naj bo ravno,
 in kar je hrapavega, naj bo gladka pot:
 in vse človeštvo bo videlo zveličanje božje!

Rosite, nebesa, Pravičnega!

V adventu se Cerkev zamakne nazaj v čase pred Kristusom. Znova razvije veliko vprašanje: Kaj bi bilo človeštvo brez Odrešenika! Verniki naj bi v mislih poromali v oni grozni predkrščanski svet, ki je globoko pogreznjen v hudobijo, klical v nebo po Rešeniku. Pred našimi očmi se vrste pretresljive zgodovinske podobe. V raju živita srečna naša pradedca: zanju ni smrti, ne poznata trpljenja, ne žalosti, z Bogom živita v najtesnejšem prijateljstvu. Zopernik hudič ju zapelje iz nevoščljivosti. Po ženi je grešil mož in po grehu je prišla na svet smrt in z njo nesreče, uboji, solze, greh...

Stvarnik je sicer odpustil Adamu in Evi ter njunim potomcem obljubil celo Odrešenika, a razmerje med njim in med človeštvom je bilo skaljeno. Vera v prihodnjega Odrešenika in življenje po tej veri je moglo posamezne ljudi rešiti pogube. Toda vsled oslabelega uma in volje se je človeštvo vedno globlje pogrezalo v pregrehe in zmote. Že v jutranji dobi človeštva je rdečila tla kri nedolžnega Abela, v nebo je klical na maščevanje babelski upor, zlasti je izzivalo božjo pravičnost pohujšljivo življenje v Noetovih časih. Zato je Bog očistil zemljo z vesoljnim potopom ter ohranil le dobro Noetovo družino pred smrtjo v valovju. Toda Noetovi potomci so tekom stoletij pozabili na božjo kazen in zopet zašli v zmote in pregrehe. Spoznanje pravega Boga je otemnelo, začelo se je paganstvo. Ljudje niso več molili Boga, temveč stvari. Najgloblje so padli tisti rodovi, ki so po božje častili kamenje, drevje, živali ali pa razne pojave v prirodi. Da bi se ohranilo božje razodetje do Odrešenikovega prihoda, zato je Bog izvolil izraelsko ljudstvo; sam ga je vodil in podpiral s svojimi poslanci, očaki in preroki. Vedno jasneje mu je oznanjal Odrešenika. Čimbolj se je bližal zaželjeni čas, tem bolj živa in hrepenenja polna so bila prerokovanja. Mož, ki je, kakor nihče drugi, občutil čustvovanje in hrepenenje neodrešenega človeštva, ki je čudežno veličast prihodnjega Odrešenika že vnaprej gledal in z živo besedo napovedoval, je bil prerok Izaija. Živel je v prvi polovici osmega stoletja pred Kristusom, za časa kraljev Ahaza in Ezehije.

Njegove prerokbe, ki se nanašajo na rojstvo in pokoljenje Odrešenikovo, čita sv. Cerkev v adventu. Že 760 let pred prihodom Kristusom je Izaija napovedal: »Gospod sam vam bo dal znamenje: Glej,

Devica bo spočela in rodila sinu in njegovo ime bo Emanuel (Bog z nami)! — Mladika bo pognala iz korenine Jesetove (Izai) in duh Gospodov bo počival na nji. Ob istem času (okrog l. 790. pred Kr.) je živel tudi prerok Mihej, ki je napovedal kraj Rešenikovega rojstva: »In ti, Betlehem Efrata, si sicer majhen med mesteci Judovimi, pa iz tebe izide Gospodovalec v Izraelu in njegov izhod je od začetka, od vekomaj!« Takrat, ko je izraelsko ljudstvo najbolj trpelo v sužnosti, je nastopil ob rekah babilonskih prerok Daniel in natančno napovedal, koliko let še manjka do rojstva Kristusovega. Vedno bolj se je uresničevala prerokba, ki jo je dal očak Jakob na smrtni postelji zastopniku Judovskega rodu — sinu Judu: »Žezlo ne bo vzeto od Juda, dokler ne pride Oni, ki mora biti poslan in ki Ga željno pričakujejo vsi narodi.« Ta doba je nastopila. Rimljani so vzeli iz rok kraljevsko palico zadnjima judovskima kraljema Aristobulu in Hirkanu, ter zavladali nad Judejo. Dnevi so bili dopolnjeni. Judje so vedeli, da je rešenje blizu: vzeli so jim domače vladarje, tujci so jih tlačili, paganske oblasti so trle izvoljeno ljudstvo, leta, napovedana po Danielu, so končavala — vse je klicalo po Odrešeniku in prošlo z Izaijem: »Resite nebesa Pravičnega, in oblaki naj Ga dežujejo! Odpre naj se zemlja in naj rodi Zveličarja!« (Iz. 45, 8.)

Pa ne le judovsko ljudstvo, temveč tudi paganski narodi, med njimi zlasti Grki in Rimljani, so ob tem času splošno pričakovali, da se približujejo izredni dogodki od izhoda in sicer ravno iz Judeje. Mnogi pagani so obupavali, ker je bil vkljub zunanjemu sijaju rimskega cesarstva in splošne omike — verski in nravni propad grozen. Rim, središče paganstva, je bil kloaka greha, čigar smrtni strup se je razcejal v province.

Rimski filozof Seneka opisuje pretresljivo, kako je bilo takrat med pagani: »Vse je napolnjeno s pregreho in zločinom in zastonj je vsako omejevanje slabega. Razvnela se je takorekoč strahovita tekma v zlobi: pregrešna slá je vsak dan večja, sramežljivost manjša. Vse spoštovanje do dobrega je uničeno; željnost uživanja se širi. Sramotna dejanja se nič več ne boje luči, marveč se gode javno in tako daleč se je že ljudstvo zavrglo, da časti celo s sramotnimi dejanji božanstva in da nedolžnosti nikjer več ni.« (D. Mark 137.)

Žena je veljala paganom za potrebno zlo, da oskrbuje hišo in rodi otroke, ter suženjsko služi možu, ki jo lahko zavrže, kadar hoče. Otroke, zlasti slabotne, so metali v gozdove ali v Rimu na javne ceste. Ponoči so pridrle cele tolpe volkov iz abruških gozdov, da so jih trgale in žrle. Sužnji so bili navadna živina. Celó živim so rezali meso in ga metali v ribnjake, da so z njim hranili ribe. Na tisoče so jih poklali v amfiteatrih. Tu so med pošastnim vpitjem in ploskanjem ljudstva, med sviranjem tisočev godal napajali ubogi sužnji cirkuška tla s svojo krvjo. Izračunali so, da jih je včasih do 20.000 na mesec izhropelo... Grozni, strahoviti časi!

Plemenitejši in jasnejši misleci med Rimljani, n. pr. Ciceron, Seneka, Tacit i. dr. so z grozo gledali na to razdejanje. Obupali so nad bodočnostjo naroda vsled grozne pohujšljivosti in nenravnosti, ki se je vtepla celo v templje, kjer so bogove častili z umori, nečistostjo in pijančevanjem. Ljudstvo je usodno propalo. Vpilo je dan za dan: *Panem et circensem!* Kruha in veselje! Nekdanji rimski pogum in ponos, ki sta bila podjarmila svet, sta otemnela za vselej.

Vedno bolj je naraščalo hrepenenje, da bi se skoraj uresničilo prerokovanje, o katerem piše pesnik Virgil, da se je približal zadnji vek, ko mora priti na zemljo nebeški potomec, in z njim nova, zlata doba. Pisatelj Suetonij je pisal v tistih dneh, da se širi splošno pričakovanje rešitve iz Judovskega. Vse je hrepenelo in nestrpno čakalo Odrešenika. Napočila je dovršitev časa, v kateri naj bi se pojavil On, na katerega čakajo in po katerem hrepene vsi narodi.« (Mojz. 49, 10.)

Na te hrepenenja polne čase nas spominja Cerkev v adventu. Hoče, naj bi se tudi v nas vzbudilo hrepenenje in veselo upanje, da bo kmalu dospel Božič, ko bo Jezus Odrešenik duhovno zopet prišel v svojem milosti polnem rojstvu. To upanje in hrepenenje navdajata srca vernikov, ko obhajajo v mrzlih adventnih jutrih

Zornice.

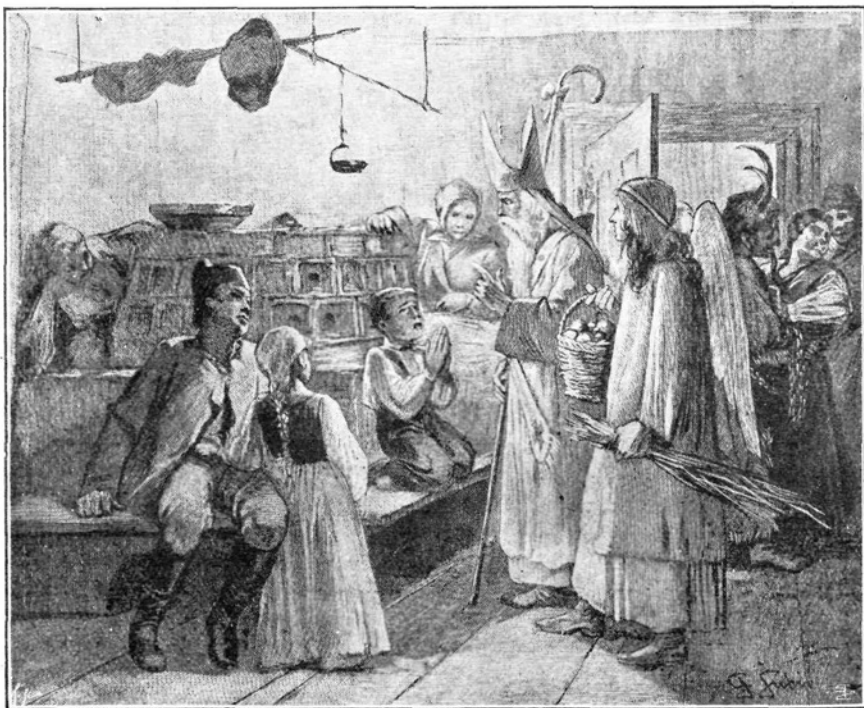
V ranem jutru, ko še tema pokriva zmrzlo zemljo, zazvone zvonovi. Cerkev žari v svečah, da dozdevaš kot bi skozi razsvetljena okna uhajal plamen. Po potih in stezah se svetijo baklje. Cel roj nemirnih luči miglja v ledenem jutranjem mraku. Zdi se, kot bi se obnavljali oni pretresljivi prizori iz časov preganjanja prvih krizstjanov. V temni noči so hiteli skrivaj iz Rima v podzemna grobišča (katakombe), kjer so se srečavali ob svitu bakelj na ozkih dolgih hodnikih, ob katerih so ležala v vsekanih grobovih sveta trupla mučencev. Tu so se sestali k zorni maši, prejeli sveto obhajilo in se pokrepčani vrnili nazaj, kjer so divjali preganjavci. Težki časi!

V adventu časti Cerkev posebno presveto Mater božjo. Bila je travno ona jutranja danica, po kateri je vzšlo svetlo Solnce — Kristus. Tej nebeški Materi na čast se s prisrčno slovesnostjo opravljajo takozvane zornice ali maše Rorate, kakor se v cerkvenem jeziku imenujejo zato, ker se maša začneja z besedami: Rorate coeli — Rosite ga nebesa! Pri tej službi božji se Marija proslavlja kot Devica Mati, ki je spočela od svetega Duha in dala svetu Odrešenika. Zgodnja jutranja ura, ob kateri se pobožnost vrši (ob zori — zato pravimo tem mašam zornice) lepo spominja, da je Marija tista jutranja zarja, ki je svetu prižgala luč pravice: Odrešenika. Med mašo se oglasijo hrepenenja polne adventne pesmi: Vi oblaki Ga rosite, Srečen bil je človek v raju, V jezi vzdihuje celo stvarjenje, Kedaj Zveličar prišel boš, Pridi Rešenik sveta itd. Človeku se zdi, kot bi v svojih revah in stiskah klical in prosil s preroki in zaslužnjem judovskim ljudstvom, naj pride na svet Odrešenik in razbije spono greha ter vlije v mrzla srca ogenj svoje ljubavi.

Še določneje nam kaže Cerkev Marijo kot jutranjo zarjo s praznikom *Brezmadežnega spočetja*, ki ga je postavila na začetek adventa. Ravno v onih časih, ko so vzeli papežu Piju IX. cerkveno državo, se je božje kraljestvo mogočno utrdilo v srcih vernikov. Leta 1854. je papež razglasil, da je nauk o brezmadežnem spočetju Device Marije razodet nauk. Nešteti luški čudeži so to resnico potrdili. Od tedaj se leto za letom kar najslovesneje obhaja ta prelepí adventni praznik, ki je obnem praznični dan za vse krščanske ženske organizacije.

Tudi otroci praznujejo začetkom decembra težko pričakovani *praznik sv. Miklavža*. Obhajamo ga 6. decembra. Dasí je življenje sv. Nikolaja precej z legendami obdano, vendar častimo svetega škofa kot priprošnjaka revnih. Rojen je bil v mestu Pátara v Liciji. Slovel je po veliki dobrosrčnosti. Trem revnim sestram je z bogatimi darovi, ki

jih je ponoči vrgel skozi okno, pripomogel k ženitvi. Pozneje je postal škof v Miri, glavnem mestu Licije. Udeležil se je tudi cerkvenega zbora v Niceji (l. 325.) Pokopan je v mestu Bari v Apuliji. Domače šege nazorno kažejo svetnikovo dobroto. Nastavljeni čevlji so zjutraj polni. Tudi šibe ne manjka. Brezdvoma je praznovanje sv. Miklavža lahko zelo primerno vzgojno sredstvo, ki vzpodbuja otroke k marljivosti. Marsikdo pohiti z učenjem in upa, da bo ušel nadležnim »parkljem« ter dobil darov. Za lene je pa pripravljena šiba in koš. Blaženo nedolžno veselje, kako hitro mineš in kako je človeku žal, ko mu realizem odgrne zastor lepih, skrivnostnih sanj!

Na Miklavžev večer.

Dnevi potekajo hitro. Od 17. decembra nadalje molijo duhovniki v dnevnih molitvah (brevirju) posebno krasne, hrepenenja polne antifone (začetne molitve). »O korenina Jesetova, pridi nas rešit, nikar se ne nudi! O kraj narodov in zaželjeni njihov, vogelni kamen, ki dvoje v eno družiš, pridi in otmi človeka, ki si ga ustvaril iz ila!« V teh kratkih molitvah je izraženo silno hrepenenje in veselo upanje. Oboje raste tembolj, čimbolj se bližamo najlepšemu prazniku — Božiču.

Kaj prinese Miklavž „Čolnič“?

P. Keller (prevedel dr. A. K.)

O glasbenem življenju v Altenrodi.

(Nadaljevanje.)

NASLEDNJE dopoldne med enajsto in dvanajsto uro je bila usodna ura Avgusta Stumpeja. Mali doktor je oba sprejel z besedami:

»O včeraj ne bomo več govorili. Nočemo se vrniti v tisto razpoloženje. Svojo jezo sem v svoji nočni kritiki spisal z jeter, in vam je kot vidim, tudi zopet bolje.«

Peljal ju je v lepo glasbeno sobo.

»Morate mi kaj pripovedovati,« je rekel; »o glasbenem življenju v Altenrodi mi morate kaj povedati.«

Ciril je kratko in priprosto pripovedoval o ustanovitvi in izoblikovanju kvarteta.

»Kje in pri kom ste študirali, gospod Dietrich?«

Ciril je dal pojasnilo in doktor je godrnjal.

»In sedaj sedite v Altenrodi? Kaj pa delate tam?«

»Čakam na službo dirigenta. Sem reven in moram stanovati pri svoji teti, ki je moja edina sorodnica. Nekaj ponudb sem imel; bili pa so tako podrejeni zavodi, da rajši v Altenrodi naprej trpim pomanjkanje. Napisal sem tudi opero.«

Doktor je vstal in prekinil Cirila.

»Opero napisali? Kot dirigent? To ni nič! Dirigenti bi ne smeli nikdar pisati oper, gledališki ravnatelji in odrski ljudje nikdar pesniti iger. Al veste, kaj je to? Rokodelstvo je! Se rodijo po navadi podvržki! Ročna dela! Tehnika! Uporaba kulis! Uporabni predmeti pro loco! Ne! Ni nič! Vsakdo pri svoji stroki! General ne sme biti istočasno vojni dobavitelj.«

S tem je bil Ciril odpravljen in na vrsto je prišel Avgust Stumpe.

»Zapojte mi kaj! Glasovno lestvico!«

Avgust Stumpe je pel glasovno lestvico do, re, mi...

»No naprej! V drugo nadstropje! Še enkrat od spodaj!«

Stumpe je pel dve glasovni lestvici.

»Torej,« je rekel doktor, »to je bilo v a-zju. Sedaj pa poskusite za pol glasu više, v b-zju.«

Ko je Avgust Stumpe b takoj pravilno zadel, ga je doktor prekinil in rekel: »Dobro! Že vem! Sedaj mi pa zapojte še kaj iz kake opere. Kaj bi hoteli izbrati?«

»Pripovedko o gralu!«

Doktor je radi tega naredil kisel obraz. Ta izbira mu ni ugajala. Rekel pa je: »Radi mene. Po luğu iz mila od včeraj...«

In odprl je klavirski izvleček iz »Lohengrina«.

Avgust Stumpe je pel. Ne čisto tako zamaknjen in navdušen kot včeraj zvečer, toda vendar dobro.

Na koncu je rekel doktor, kateremu so se za očali oči iskriale: »Torej -- tega še ne znate. Seveda še ne. Toda v enem letu boste najbrž znali. Sedaj, moj ljubi, sedaj se pokrivanje konča in četudi vsem meščanom v Altenrodi dežuje v izbo. In če v slaščičarni pod lopami kava zvodeni in če vsi časniki pri »Levu« zgnjijejo — pokrivanje streh

se konča! Popolnoma in takoj! V enem mesecu ste tukaj. Poskrbel bom za nekaj dobrotnikov, ki bodo poravnali vaše življenjske stroške, in vam pripravil primernih učiteljev. Vse drugo se bo potem za vas samo našlo.«

Z nekaj poslovilnimi besedami sta bila oba odpuščena.

Sedela sta v majhni vinski izbi. Avgust Stumpe je imel rdeč obraz, kot da ga je kdo udaril. Imel je mrzlico. Njegova življenjska pot je bila nenadoma oblita z žareče belo solnčno svetlobo. To ga je slepilo, njega, ki je tako dolgo živel v senci. Bil je čisto zmešan. Tipal je po Cirilovo roko; bila je ledeno mrzla. Cirilovi upi na lastno srečo so bili uničeni. Mali doktor ga je pustil, in pisani ptič, ki ga je vzgajal in ne goval, na katerega je postavil svoje upe, je odletel.

Avgust Stumpe je poskusil pričeti kak pogovor; ponesrečilo se je.

»Pustite me!« je rekel Ciril zmedeno, »moram se najprvo vživeti v to!«

»V kaj se morate vživeti?«

Ciril ni dal odgovora. Pogreznil se je v kot zofe v majhni vdolbini v zidu, v kateri sta sedela, in zaprl oči. Čisto mirno je sedel. Samo prsa so večkrat vzdrtela v notranjih krčih.

Natakar je tiho položil tja nekaj časopisov. Krovcec je nekaj časa pobito in preplašeno zrl na Cirila, nato je mislil, da spi in je po časopisu previdno listal, da ne bi povzročal nikakega resketanja. Tedaj je našel doktorjevo nočno kritiko o predstavi »Lohengrina«.

»V nekem majhnem onegavem mestu živi krovcec, ki je muzikaličen in je slučajno prišel do strokovne glasbene izobrazbe. Ta mož je svoj skromni, na vratolomnem višinskem ozemlju pridobljeni zaslužek uporabil tako, da je enkrat v naši operi poslušal »Lohengrina«. Nesrečni črv je naletel na predstavo, v kateri je kot Lohengrin včeraj prvič nastopil gospod Edmund Tolschmusen. In muzikaličnemu krovcu je bilo slabo. Predstavljajte si: krovcec, popoln tepec, pravi radovedni Janez, nekdo, ki je šel, da bi se učil blažene krulbe, temu je postalo slabo, ta se je moral zateči v stranišče, ker je gospod Edmund Tolschmusen tako nadklaverno pel, da so se muzikaličnemu preprostniku stene želodca uprle. Gospod Edmund Tolschmusen naj se pelje enkrat tja v oné in naj poslušá koncert, pri katerem poje krovcec, da bo dobil pojmi, kako se mora peti. Ako pa ne spravi skupaj toliko umetnostne gorečnosti, naj se pa kar udinja kot kikiriki petelin na kako gnojno dvorišče. Mogoče pojde naš gospod upravnik, ki ga je povabil k poskusnemu petju, kot čuvaj kokoši takoj z njim. Za krakanje in kokodakanje se prav gotovo zanima.«

Velikomeščani so takih razločnih in duhovitih umetnostnih ocen vendar vajeni; malomestnemu možaku pa je zaprlo sapo.

Z mrtvaškim obrazom je Avgust Stumpe strmél v časnik. Bral je »oceno« drugič in tretjič, pljunil, se popraskal za vratom in na nogah in postal le bolj zmešan. Neznansko mu je postalo; zdelo se mu je, da je začaran. Kaj je bilo to pravzaprav? Kaj je to pravzaprav pomenilo? Krovcec je bil pač on sam? Toda kdo pa je bil kikiriki petelin?

Ciril Dietrich se je nenadoma dvignil.

»Torej, ljubi Stumpe, zopet sem pri sebi. Upam, da bom prišel preko tega. Trčite z mano. Čestitam vam odkrito in pristrčno. Veseli

me, da sem mogel umetnosti pripeljati takega učenca, kot ste vi. Vi boste sedaj kmalu čisto v svetlem, jaz bom moral pa v Altenrodi poučevati klavir. Že včeraj sem vam rekel — eden v prvem, drugi v tretjem razredu. Je pač tako v življenju.«

Tedaj je Avgusta Stumpeja popadla neumna jeza, ko mu je postalo jasno, da se bo on dvigal, njegov dotedanji učitelj pa bo moral ostati v nižini. Prekucnil je kozarec z vinom in rekel:

»Ali veste, kaj je doktor? Lopov! Ali veste, kaj je napisal v svoj časopis? Jaz sem tepec, tenorist sinočnjega večera je kikiriki-petelin. In vas pusti obsedeti! In o meni pravi, da mi je postalo slabo, ker je bilo v gledališču tako slabo; meni pa je bilo radi tega slabo, ker je bilo tako neizmerno veličastno. Tepec! K njemu pojdem in mu dam eno po gobcu!«

Nežni Ciril se je čisto zastonj trudil, da bi orjaškega krovca zadržal. Razljučeni mož se je odtrgal in odvihral. Natakariji so se zelo čudili temu gostu.

Ciril ni mogel storiti nič drugega, kot doktorja telefonično pripraviti na to, kar ga je čakalo. Trkljajoč se smeh se je Cirilu v odgovor zakotalil po telefonskem slušalu v uho.

»No, torej, ako se je dvignil, da bo nabil kritika, potem je vendar rojen odrski umetnik! To je nov dokaz talenta. Pustite naj pride! In vi, pridite tudi vi še enkrat k meni, vi ste vendar pravzaprav spiritus rector¹⁾ cele zadeve. Tisti, ki je iz polovičarske stvari naredil kaj takega, kot je vaš kvartet, tisti je gotovo pevovodja. Biti mora razumen in predvsem zelo previden. Priden — to je dobra lastnost za pevovodjo. Samo eno uslugo storite sami sebi: nikomur ne pravite, da ste uglasili bili kako opero.«

Črez eno uro sta Ciril in Avgust zopet sedela skupaj.

Avgust Stumpe je imel miren obraz.

»No,« je rekel, »bilo je čisto lepo. Tolkla se nisva. Povedal sem mi samo temeljito svoje mnenje, da je bilo sinoči v gledališču sijajno, in da mi je postalo tako slabo, ker je bilo pač tako sijajno. In tedaj se je doktor smejal, da sem mislil, da se bo zadušil. Potem pa je rekel: Stumpe, motiti se je človeško. Jaz sem se v vas motil. Ako bi mi bili včeraj zvečer to povedali, kar mi sedaj pravite, bi vas ne bil nikdar in nikoli povabil. Imel sem vas za dušesloven monstrum²⁾. Stumpe, vi niste monstrum. Vendar pa lahko postanete dober pevec; to sem medtem ugotovil. In tako ostane vse pri starem in vašemu mojstru Cirilu bom tudi pripravil kako mesto. Nekaj že imam zanj v načrtu.« —

Lepo je postalo v majhni vinski sobi. Popoldne ob štirih sta se Ciril in Avgust pobratila.

Srečna sta si sedela nasproti, se imenovala ti, bila sta skupno in vzajemno zmagala. In enkrat se je Avgust hitro sklonil in hvaležno poljubil Cirilovo fino belo dirigentsko roko.

(Dalje.)

¹⁾ Duh voditelj.

²⁾ Čudovit pojav.

Sv. Cecilija,
patrona cerkvenih pevskih zborov.

Magajna Bogomir.

Marjetica.

(Konec.)

PAZLJIVO so poslušali, kar je pripovedovala deklica. Govorila je o nevihti in strelah navdušeno in ko je pravila, da bo reklo bum-bum, so se ji razširile zenice in udarila je z ročico po vdovini rami, da bi pokazala, kako je takrat, če kdo reče bum-bum. Zopet je postal Marjetici dom prikupljiv. Z dvojno ljubeznijo sta se je oklenili Marjana in Anka in celo Anton je ves vesel gledal na njo. Najbolj pa jo je spremljalo skrbno oko vdove Ane, ki je postala pozorna na milo-ubrano dušo blage deklice. V tej dušici so zapeli akordi — otožno, udano, hrepeneče po nečem, kar imajo drugi in česar nima ona — Marjetica. Imela pa je vendar nekaj, kar je nad vse: mamo, očeta in brata. Vsi ti so ji prirastli k srcu, da jih ni mogla pozabiti.

* * *

Minila so tri leta od takrat. Vdova Ana je poklicala Margheritine starše in brata iz Trsta. Šli so k najmlajši in toplo jim je bilo pri srcu, ko jih je vdova z ljubeznijo sprejela. Oče je sedaj za mlinarja. Vesten in delaven je, čisto drugačen kot preje. Mati šiva njej in ljudem. Z veseljem se ozira na brhko hčerko in polna hvaležnosti je do blage vdove. Fant je ozdravel in pase krave. Daleč naokrog odmeva njegov vrisk, da se še oče čudi, ko ga sliši v mlin med ropotajoča kolesa.

Marjetici pa so vonj rož in cvetočih jablan in voda v strugi ter zlati valčki solnčnega sija očistili pljuča in zacvetela je tako in cvete sedaj tako, da Anton, imenovan Mlajši neprestano gleda, gleda in se čudi. Iz neogljenega otroka vzcvita zorna mladenka, polna zdravja in radosti. In čujte! Vsa fara pravi, da bosta Marjetica in Anton enkrat najlepši par vse doline in da se bo nekaj zgodilo, da se bo zares zgodilo, da bo Anton radi tistega, ki se bo zgodilo, izgubil naslov Anton Mlajši in se spremenil v Antona Starejšega, kakor je vedno bilo in tudi najbrž bo na Goršetovini. Tako je Marjetica v podstrešju prerokovala napačno. Na vse sveti sedaj solnce, ki ga v podstrešju ni bilo. Najbolj pa ogreva srce roži Marjetici, ki preje ni poznala ne svetlobe ne gorkote.

* * *

Po božiču bo menda svatba. Do tedaj morajo vzcveteti marjetice, ki jih je nasadila Ana in jih dan za dnem opazuje. Nekoč je opazila celo, kako je Marjetica dihala v cvetke, kot bi jih hotela ogreti. Tudi Marjanka je vsa na nogah.

Celo »klanjam se« sta se obe odvadili reči in pravita sedaj — Marijana »dober dan«, in pravtako — Ana »dober dan«. Veselje je gledati obe. V takem trenutku se vpre vate dvoje črnih oči in dvoje modrih oči tako lepo, da se ti kar zvrtil v glavi.

Anton in vdova pripravljata vse potrebno. Stara mati in oče v mlinu pa se čudita, da se še pastirčku, ki jaslice reže za božič, čudno, čudno zdi. Po božiču, ko bodo vzcvete marjetice, bo Margherita nevesta. Njeno prerokovanje v podstrešju je bilo prav zares napačno.

Zornice.

»**B**ratje! Vemo, ura je že, da iz spanja vstanemo. Zakaj zdaj je naše zveličanje bliže, ko tedaj, ko smo vero sprejeli. Noč je prešla, dan pa se je približal. Vrzimo torej od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe!« Adventni klic je to, ki ga kliče nam vsem apostol narodov! V naših srcih je tema in mraz, žalost in obup jih stiskata, strasti jih izžemajo — ledena in ožgana so. Bratje! Ura je že, da iz spanja vstanemo!

Od nekdanj je bila navada vernih kristjanov, da so v sveti adventni dobi opravili spoved. Tudi sedaj ste vsi — zlasti možki — vabljeni, da zase izberete dva dneva, ko boste imeli svoje zornice v letošnjem adventu. Fantje, možje! Naši dnevi ginejo, naša leta beže, vse posvetno se obrablja — življenje je tako kratko. Naši gospodarji in služabniki odhajajo drug za drugim, naši prijatelji in znanci padajo pred našimi očmi v grob. Tudi za nas bo bila ura, ko bo sleherni jek življenja umolknil, ko bo zija naproti samo odprti grob, kamor bo treba iti in nesti s seboj račun o vsem svojem dejanju. Kot dim so minili naši dnevi in še bežnejša, mogoče krajša bodočnost nas čaka. — Čas je, da vstanemo!

Naši časi so težki. Vsepopvod vstaja hrepenenje po miru. Največji misleci naše dobe zro preplašeno v bodočnost. Večer ne ve, kaj mu prinese jutro. Dnevi pred Kristom se obnavljajo: paganstvo raste v javnem in zasebnem življenju, pred moralo zija globoka greznica, pred vero prepad! Dela teme so se vlegla na človeštvo. Vrzimo torej od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe! Vsaj za božič očistimo svoje grešne duše, da pripravimo v njih skromne jasli za Sinu božjega!

Po deželi se bodo obhajale zornice. Fantje in možje ši bodo — kot omenjeno — rezervirali dva dni. V teh dveh dnevih bodo obrnili svoj pogled v dušo. Primerni nagovori jih bodo pripravili na vredni prejem zakramentov. Ta dva dneva naj cerkve zažare v vsej bliščobi, na koru naj se oglase hrepeneče adventne pesmi — ker bodo šli k Gospodu možje in fantje! Po skupnem sv. obhajilu naj imajo po zgledu prvih kristajnov skupen zajutrek, da bodo čutili v teh dneh, kako dobro in prijetno je, če so bratje skupaj.

Zornice so napovedane: V Idriji, Vrtojbi, Črnem vrhu in Šturiji. Drugod naj gg. duhovniki sporazumno s fanti in možmi ter sosednjimi sobrati uredi, da bodo za več duhovnij imeli možki v eni cerkvi skupne zornice.

Božič prihaja! Odrešenik bo delil svojo milost. Pripravimo pot Gospodu in videli bomo božje zveličanje!

Lojze Golobič:

Tine in Tinka.

(Nadaljevanje.)

IX.

KDO hiti po večerni stezi med borovjem? Mlad mož, zagorel v obličje, silen v telo. V oči mu je zlezal klobuk, da vidi le za korak predse. Ne nadno obstane, mahne s težko roko od sebe; bogve kaj bridkega se mu budi v duši — pa znova se požene. Steza zavije na široko kraško cesto. Na levo in desno se beli peščeno morje, le redke njivice so vdolbene v rupe kot zeleno otočje sredj belih valov.

»Ni zemlje, le peščeveje. A kaj! To je moja domačija; in če je skopa kot kamen, ljubim jo in ne grem več z nje. Vrtal bom vanjo, pojil jo z znojem, da bo iz ljubezni moje vskalila pšenica...« V Tinetu se je dramilo domače občutje. Vonj do mačih loz in polj je občutil in ljubezen matere in...

»Pa kaj dela Tinka? Mimo okna bom šel, pa še globlje bom potisnil klobuk... Saj bi potrkal, pa bi pozvala: Berač je prišel, mati; dajte sold! Ne grem! Le mati, ta je še moja, ta vidi vame in me brez besede ume.«

Dve stezi se trgata od ceste: ena v selo, druga k fari.

»Kod? Ko bi se zdajle v Domu sestali moji bratje! In gospod Janez bo tam. In Tinka. O, šel bi k vam, pa ne morem: slabič sem pri vas. Hu! Kolnem, da bi ubil željo po vas...«

Sunkoma se okrene na stezo v selo: »K materi!«

Šum radosti in sreče še ni ugasnil na loki. Glasen dovtip pade sredi miz in že zabučí v smeh vsa ravan in židana pesem se vzdigne.

Čuj, močan, poln glas je zapel: Vsi so prihajali... Ostali spremljajo pesem mrmraje. Od neskončno daleč je pretresalo dušo: Njega ni blo...

»Joža poje,« je na mestu ukopalo Tineta.

Pa že je lilo skozi večer novo razodetje: Ne več mrmraje, s polno besedo je splavala Tinka nad vse:

Ko bi on vedel,
kak' men' je hudo...

»Tinka? Dekle, za kom poješ? Mar ti je po meni hudo?«
Sam se mu je nastavil korak na drugo stezo. »Grem, tja grem,

pa če me sprejmejo kot psa. Grem, ne bom klel, da bi zatajil svoje srce. Naj pljujejo name, slabiča...«

Vedno bliže so sijale luči od loke, zmeraj teže je padala beseda: Jaz pa sem točila grenke solze... Tineta ni več zadržal noben kamen, noben grm. Naprej, naprej med sladke brate, k Tinki...

Tesno ob bekvi se riše črna lisa. »Pijanec!« je doznal Tine. »Nisi vedel, koliko mero ga smeš naložiti. Pa naš človek nisi. Ne smel bi ga vase vliti, da te vrže za plot.«

Z dlanjo mu gre čez obraz. »Hladan si, mož.« Razgali mu prsi, da bi čul srce.

»Pa kaj vre v dlan? Kri! Uboj!« se iztrga iz njega pretresljiv krik. Že naloži v naročje težko telo in se požene do loke. Glava je padla nazaj, ne vidi ji Tine v obličje.

»Tam o luči, tam bomo videli, kdo si, kaj ti je?«

Umrla je pesem za dolgo mizo sredi ravni. Vstajali so mladi in devojke v slovo, v zgled vsem tistim, ki so zvali:

»Še vina gor!«

»Ljudje božji,« prikriči tedaj Tine pred ograjo na loko, »luč mi dajte, luč!«

»Tine!« se požene Jože, »si ti? Tvoj glas čujem!«

»Tine!« Joj, Tine, moj ladki fant!« je srečno zapelo v Tinki.

»Luč, luč! Uboj, umor!«

Na prazno mizo položi Tine umirajočega moža.

»Luč sèm! Kdo je?«

»Tone, naš Tone!« je divje viknila Tinka in se zrušila na tla.

Šop obledelih obličij je strmelo v umirajoče telo. Pa nobene besede ni bilo iz njih... (Dalje.)

Smrekar.

Knežja hči.

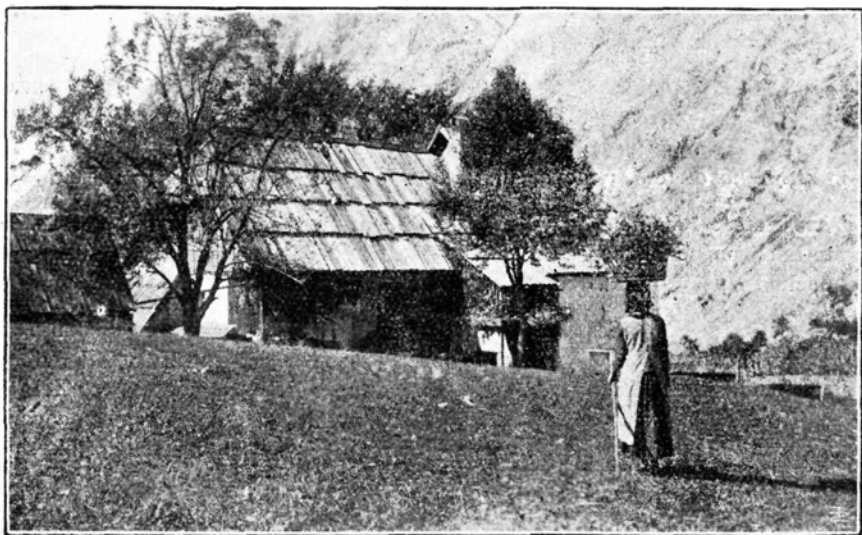
(Za dekliški praznik 8. decembra.)

Stopinje Tvoje svete, o knežja Hči!
 Kot v maju livada — Tvoja pot cvete,
 kot v solncu se Tvoja steza smeji.
 Naj grem za Teboj!
 Pred mano naj sveti Tvoj blaženi soj!
 In Tvoja ljubezen — skrivnostna roža
 naj z vonjem pomladnim dušo mi boža!
 Naj vodi me Tvoja prebela roka
 čez brezna globoka!
 In pojdem za Tabo po beli poti,
 Marija, Tvojemu Sinu naproti.
 Na božji livadi čaka name,
 da v večni ljubezni me objame.

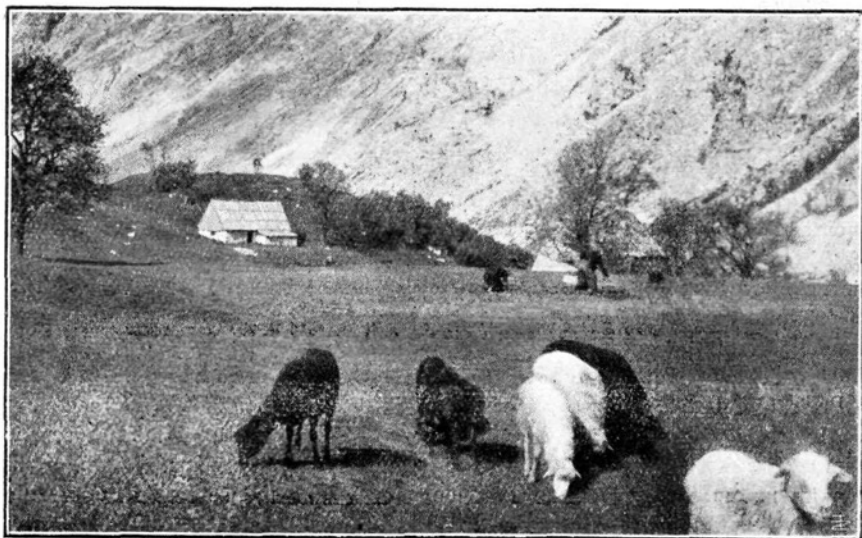

Naši kraji.

V vipavski dolini vlada pozna jesen, dočim krije naše Gore že debel sneg. Čistateljem prinašamo par prizorov iz romantične trentarske doline pod Triglavom.

Poezije poln prizor! A vsa ta poezija je ovita v grenko trpljenje. Domačini v Soči nosijo na svojem hrbtu in na glavi od mladosti do starosti težka bremena. Zemlja je redka, kamenje gosto. Pridne roke in največja skromnost komaj dajejo ljudem kruha, ki je črn in grenak — a kruh pa je vendarle.

Na paši! Bele in črne so — a za vse je sočna zelena trava. Dokler ne pade sneg, jo mulijo. Ko se začno vlačiti po dolini megle in zadiši po snegu, se umaknejo pastirji s čredo domov. Zelene pašnike zagrne beli sneg.

Naša pošta.

Uredniški predal je poln dopisov. Izredno veseli urednika, ko čita mesto lokalnih poročil, vestno sestavljena predavanja, ki jih pošiljajo zavedni fantje in dekleta. Res je, da vseh člankov ni mogoče objaviti; to pa hočemo storiti, da bomo vsak spis ocenili in ga ohranili v arhivu. Ti dopisi nam bodo najjasnejše priče pridnosti in inteligence naših vrljih naročnikov in naročnic.

Lojze Pavšič iz Loma. — Že me je srbelo, da bi Tvoj dopis »Za ognjiščem« objavil v tej številki, pa sem ga odložil. Imaš dar podrobnega opazovanja in plastičnega izražanja. Bolj bi mi ustregel, ko bi obširneje opisal kaj ste se pogovarjali za ognjiščem in krajše kako ste se pogovarjali. Roko imaš srečno, pero Ti teče. Le sukaj ga!

Franc Kete s Planine. — Večer pri vaškem modrijanu si dobro opisal. Za en večer ste imeli pa nekoliko preveč tvarine. Res škoda, da takih večerov ni povsod in da se ponekod izpačijo v ponočnjaško vasovanje. Vesel bom, kadar boš spet kaj poslal!

Mici H. iz Idrije. — Sestavek je prav dober. Naše gospodinje in služkinje bi ga morale pazno prečitati. Beg od doma in hlastanje po lahkih službah so zelo nalezljive bolezni med mladino. Da se pri tem marsikaka speče, je žalostna resnica. Zelo hvalevredno je, da največ občujete z dekletimi in da se v večernih urah rade pogovarjate. Malo načrta bi ne škodilo pri teh domačih sestankih. Kadar boste imeli priliko, pa še kaj napišite!

Hektor iz Mirna. — V Tebi sta zlita Meško in Cankar. Sam priznavaš, da si mehke narave, kar v resnici tudi odseva iz Tvojega spisa »Mati«. Nekateri, ki sem jim Tvoj spis čital, so imeli solze v očeh. Pretresljivi trenutek materine smrti si opisal do zadnje podrobnosti. Za fanta se mi zdi pa le preveč sentimentalni. Mi možki ne radi kažemo solze, v nas divja boj v notranjosti, ki je še hujši in bolestnejši. Seveda pa tudi možki nismo vsi taki. Le udari včasih tudi na jasnejše strune!

Dragovan iz Bovca. — Izredno priden in darovit si. Le nekaj Te prosim: ne skrivaj pred urednikom pravega imena! Članek »Nazaj k veri«, je sicer pisan v pridigarškem tonu, vendar ima možgato vsebino. Pesmice pa niso uspele. V njih se kuha malo Gregorčiča, malo Jenka, nekaj malega je pa Tvojega, a še to je neizglajeno in starokopitno. Kadar mi pošlješ pravo ime, Te bom pa mogoče lažje in boljše ocenil, dasi Te po Tvojih prvih pošiljkah izredno cenim že sedaj!

Zala K. iz Dornberga. — V spisu opisuješ trgatev. Opis je dober in živahen, le sentimentalnih misli ima preveč, dasi pišeš, da kmečka dekleta ne točijo solz za odpadajočimi rumenimi listi v jeseni. Nikdar obupavati! Med nami ne sme biti malodušja. Bog je naš močen stolp! Zelo fino si opisala tajne načrte, ki zorijo v dekliskih dušah in prikupijo na dan v ožji, zaupljivi družbi. »Jaz pojdem v Ameriko, izselim se v Aleksandrijo. Saj ga ni več veselja pri nas. Vsaj denar si prislužim!« — Oglasilo se je prav mlado dekle: »Tudi jaz se odpeljem čez morje. Tata preklinja in je večkrat tudi pijan. Preje ni bil nikoli. Mama pravi, da pojde vse »na boben«. Domá zame ni nič dómá!« In tretja je zastavila: »Ve pojedete garat. To se vam ljubi. Jaz pa grem in se poudim za filmsko igralko. To boste gledale, ko me boste zle nekega dne na plakatih pred kakim kinom! Vsem bom pošiljala dolarje! V uho naj se piše to uboštvó!« — Ubože sanjarke! Ljubo doma, kdor ga ima! Pod vsakim grmom je zaklad. Le izkoplji ga in zemljo posej! Tujina je bila in bo — mačeha! — Priserčna hvala za pozdrave! Naj bi Te obiskal sv. Miklavž s posebnimi darovi!

Znani obrazi.

Vredni so, da jih poznate tudi drugi. V Ponikvah so imeli prosvetno tekmo. nakar so se slikali. Sredi med njimi je g. vikar Medveš, požrtvovalni g. kaplan Šorli in deštavni Ig. Pisk iz Pečin. Naj bodo za zgled tistim, ki s tekmo še odlašate.

Šturski cerkveni pevski zbor je slovel na Vipavskem kot eden najboljših. Imel je skrbnega pevovodjo g. župnika Alb. Lebana. Sedaj so povečini vsi cerkveni pevski zbori v srednji Vipavski osiroteli. G. organist Premrl iz Vrhpolja vodi kar tri obenem. Kako zelo potrebna bi bila orglarska šola!

Drobne vesti.

† *Mici Sedej*. V Podsobotinu je o Vseh svetih za-
tisnila za vedno mladostne oči gč. Mici Sedej. Na
rožnih licih je že dalj časa nosila smrt. Vedno pa je še
upala, da pride tudi zanjo pomlad. Kdor jo je poznal,
jo je spoštoval. Tiho je nosila mučeniško krono in skrbno
se je bala, da ne bi v družbi kalila veselja. Čitala je in
hodila po knjige v P. Z. in domače društvo. Te so bile
njene edine tihe prijateljice, ko je bila sama. Za praz-
nike jo je poklical Bog. Dovolj je trpela, zaslužila si je
s potrpečljivostjo nebesa. Moški kvartet »Mladike« in
pevski zbor iz Števerjana sta ji zapela v zadnji pozdrav.
Truplo so prepeljali v domačo vas Cerkno, duša njena
pa je šla v nebo. Spomin na blago dekle ohranimo v
dušah vsi, ki smo jo poznali.

Poroke. Dne 19. nov. se je poročil g. Anton Terčič, bivši predsednik Prosv. društva
v Podsobotinu z gč. Marijo Leban, članico Prosv. društva iz Solkana. V imenu prija-
teljev želimo mlademu paru trajnega blagoslova božjega!

V *Logarščah* sta se poročila prvi predsednik g. Kofol Jožef z gč. Rutar Viktorijo.
Bilo srečno!

V *Batujah* so se poročili g. Koron Joško, bivši društveni predsednik s članico
gč. Marico Štanta iz Sela in g. Birska Anton, bivši podpredsednik z gč. Ido Vetrin iz
Batuj. Dne 23. t. m. pa se je poročil g. A. Krušič z gč. Iv. Remec s članico batujskega
društva.

V *Dornbergu* so nastopili novo življenjsko pot g. Josip Berce in gč. Fani Saksida
ter g. Marij Saksida in gč. Rezika Rijavec. Vsi so bili zavedni društveniki. Obilo sreče!

»*Prešče*« so poslali »Čolniču«: Svatje na ženitnini v Strmcu (50); g. A. Terčič (5),
omizje na Ponikvah (19). Bog plačaj! — Kaj pa za Miklavža?

Renče. V petek 4. XI. t. l. je preteklo 20 let, odkar je prišel v našo vas č. g. dekan
Valentin Pipan. Ob tej priliki se ga je naša vrla »Iskra« spomnila, da mu je priredila
društveni večer, pri katerem mu je — po končanih govorih, deklamacijah in pesmih
— poklonila šopek cvetlic (svezih nageljnov).

Po skromnem »večer« se je č. g. dekan zahvalil za izkazano mu hvaležnost in
želel društvu obilo uspeha. — Iz naših src pa je zadonelo: Bog živi našega gospoda de-
kana in ga ohrani še dolgo vrsto let med nami!

Umrl je v Idriji za jetiko Feliks Rupnik, značajni društvenik in vneti član orkestra.
Počivaj v miru!

Ukinjeno je bilo dne 25. novembra Kat. prosv. društvo v Mirnu.

Prosvetne tekme.

Izobraziti um in srce — ta namen imajo prosvetne tekme. Sedaj, ko prihaja zima
in so gcrke peči ter dolge noči, bo mogoče vsem, ki imajo dobro voljo, da začno s
prosvetnimi tekmami. Volje, pa samo volje je treba! V izpodbudo priobčimo poročilo
o prosvetnih tekmah, ki so se vršile zadnja dva meseca.

Dekliške prosvetne tekme v Sovodnjem. — Marljiva dekleta so se pripravila za
tekmo, ki se je vršila 9. okt. V komisiji so bile: K. Kocjančič, načelnica, Iv. Žvanut,
I. Ušaj in M. Kerkoč. Tekme so izpadle takole: Batič Milka (9.5 točk), Kovic Marija
(7 točk), Nanut Zofija (8 točk), *Pavletič Valerija (10 točk, zmagovalka)*, Tomšič Ma-
rija (9.5 točk). Vrlim mladenkam častitamo!